

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím:

Forrás:

Budapesten nincs lakás...

Népszava

Bp.
(Helv)

1917 22
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

361.1

Hely

Idő

"1917"

Személy

Helyszám

Budapest főváros házinyomdája 1919.

Budapesten nincs lakás...

A Lipótvárosban és az Angyal földön.

A Lipótváros a milliomosok negyede. Ott, ahol a háborus milliomosok laknak.

Amikor megindult a háboru, megindult az aranyfolyam is és kicsi emberek, vergődő ekzisztenciák milliomosokká nőttek az aranyfolyam hátán. Amikor az aranyfolyam alatt vértenger uszott.

És a márcól-holnapra milliomosokká nőtt kisemberek szédületével vonultak be az élet új urai az irigvelt negyed mésziről osodált palotáiba.

És az új nagyurak azoknak az embereknek a mohóságával kaptak az élet minden gyönyöre után, akiknek váratlanul nyújt két kézzel mindent a milliókért megvásárolható élet.

Amikor itthon milliárdszámra hull az aranyeső és kint a lövészárkokban százezer-számra hull az élet.

Mert amíg a háboru fölkaparta örvény tetején minden kényelemben és gyönyörben tobzódva uszik néhány ember, addig lent az örvény véres és szennyes fenekén százézer és százézer élet roncsolódik össze.

Ezt meséli a Lipótváros milliomos háza között át-átsuhanó pesti szél, amíg kábult főnagy terem. Azonkívül előszoba és a technika vel állok az egyik nagy palota hideg árnyékában.

I.

Dr. A. B. igazgató, olvassom a keresett neve a lakók névjegyzékében.

Most igazgató, Vezérigazgatója egy háborus vállalatnak. Hogy hogyan lett azzá, azt maga sem tudja. Jött a háboru és szédületes lehetőségeket dobott az emberek elé. Utána kapott az egyik lehetőségnek és most van 2-3, talán 4-5 milliója.

Pedig a háboru előtt csak egy kicsi ügyvéd volt, sőt már-már ügynököskévé esuszott le az élet meredek lejtőjén.

Fölmegyek az első emeletre. Koreai akarom, melyik az ő ajtójuk. Mind az ő ajtójuk a palota utcai frontján.

Beesöngetek. Inas nyit ajtót. Névjegyet kér. — A nagyságos asszony nem fogad máskép — mondja hidegen.

A nagyságos asszony. Aki valamikor máskép is fogadott. Amikor szerény vidéki színházaknál statisztánál volt 1-2 korona napi bérért.

Most egy fogadóinas jelenti be nála a vendégeket. És nem mindenkit fogad. Kénytelen-kelletlen elfogad.

Az inason kívül még görnyedten áll a parancsaira készen három rebuszola: két szobalány és egy komorna. Azonkívül még a konyhában egy szakácsné és egy konyhalány.

A kettejük részére. Mert csak ketten vannak: a nagyságos asszony meg a férje, a vezérigazgató ur.

És kettejük részére áll rendelkezésre a Lipótváros egy nagy palotájának az egész utcai frontja.

Hét szoba. Nem szoba. Hét pompás, világos minden vívmányával felszerelt konyha. Két oselédszoba, pompás fürdőszoba.

És minden szoba tulterhelve a hirtelen jött milliókon összevásárolt régi műkincsekkel és modern drágaságokkal.

Rám bámul és nem akarja hinni, hogy lakást keresek.

— Lakást, itt? Nézze, ebben a házban mind egyszoba-konyhás lakás van és minden lakásban ötven-hatvan lakunk. Éjszakára még a konyha is tele van. Mit csináljak? Nem kergethetem el őket. Csak ágyat kérnek éjszakára. Annyi ugyan nincs. De itt a földön elalhatnak. Ruhát terítenek maguk alá.

— Hányan alszanak a konyhában?
— Öten. Fuvaroskocsisok.
— Hát a szobában?
— Ott csak háromnak van hely, mert mi magunk is négyen vagyunk: én, meg a három gyerekem.

— Hát férje nincsen?
— Volt. Eltűnt a haretéren. Pedig háromszor is volt itthon, mert háromszor sebesült meg és a vége mégis az lett, hogy ottveszett. Nem, tudok egy év óta semmit se róla.

— Hát maguk most miből élnek?
— Mosok, meg ezek a jó emberek is fizetnek harminc-harminc krajcárt. Rájuk is mosok. Aztán meg a hadisegély volt. De mióta eltűnt az uram vagy tán meghalt, a hadisegélyt nem kapom. Valami ideiglenes segélyt mondanak, hogy kapok majd.

Benézek a szobába. Egy kis gyerek fetreng az asztal tetején.

Rozoga butorok. Minden hasadékukon vastagon a poloskatojások.

Még nehezebb szag terjeng itt, mint a konyhában. Most már tudom, mi az: az éjjelre egymás hegyére-hátára összezsufolt emberek visszamaradt kigőzölgése. Nem tűnhetik el: mert estére megint heten, a konyhában pedig ötven alszanak.

— De ezek az ágyrajárók se állandók —

Közp.

A hét szoba évi bére 7000 korona.
A berendezést Falus Elek tervezte: $\frac{1}{2}$, azaz félmillió koronáért.

Az egyik butordarab: hófehér, elefántesontszerű anyagból készült ágy, fölötte a legdrágább, velencei stilusu csipkemennyezet.

Mindenütt a legdrágább brokátfüggönyök.

Az egész lakás padlózata bevonva 5-6 centiméter magas, drága szőnyeggel és ennek a tetején még perzsa szőnyegek, amelyekbe bokán fölül süpped a kábult vendég lába.

A nagyságos asszony fogadóruhája: japáni stilusu, arannyal átszótt pongyola: 1000 korona.

Láttam a boáját is: 1500 korona.

Kapott a férjétől egy bundát: 15.000, tizenöt ezer korona volt az ára.

És amit naponta a ház ura és urnője elé tálnak: 200 koronába kerül. A konyhaszámla naponta 200 korona.

Ezeket tudtam meg a nagyságos asszonytól, aki belemelegedve a dícsékvésbe, mint régi koldusismerősének elmondott egyet-mást.

És amikor már messze járok, kint a külső Váci-úton, valahol a tizenhárom ház környékén, még mindig szédülök.

Mert néhány pillanatra a háború örvényének aranytetején táncoltam a mai társadalom istennével: a tőkével.

II.

És az örvény véres, szennyes, szomorú mélyén... Angyal föld, ahol már nem márvány palotákban laknak az emberek, hanem piszkos régen lehullott vakolatú bérkaszárnnyákban. A házak frontjai sem díszes, virágos térre nyílnak, hanem üres, gazos telkekre, ahol a lebomlott régi épületek mély pincegödreibe azok ke-

resnek szállást, akiknek már egy szoba sem jutott, sőt még ágyat sem bírtak bérelni. És a gödrökben most csupa rongyruhájú, ványadt, maszatosképu munkágyerek játszik. Talán az éhségüket kergetik a játékkal, mert az egyikre éppen most ripakodik az anyja:

— Takarodj, most kaptál egy darabot.

A gyerek sírva kér még egy darab konyeret, de amikor látja, hogy hiába, abbahagyja a sírást és megy tovább játszani a rablósdi meg a betörősdit.

Félve közelítek az egyik ház felé: hátha valami hivatalos embernek néznek vagy éppen rekviráló közegnek.

A kapu mellett egy odacipelt kőoszlop esonkán sápadtarcu, fiatal asszony ül. Behunyta szemmel a nap felé fordul. Köhög.

Sötét, nyirkos folyosó a kapu alatt, mintha pincébe vezetne.

Keresem a lépcsőt, Régimódi, veszedelemes, szűk csigalépcső, mélyre kivájva már a sok nehézsúlyú ember lépteitől.

Szanaszót elszórt szalmatörmelék. Talán valamelyik lakásban új ágyrajáró jelentkezett és szalmazsákot tömtek meg neki.

Félénken be akarok csöngetni az egyik lakásba. Nem szükséges: tárva-nyitva a konyhaajtó, ahonnan egy másik ajtó nyílik a lakószobába. Gyereksírás, aztán ütlegelés hallik ki. A konyhában valami soha nem érzett, nehéz konyhaszag terjeng.

Az egyik sarokban mindenféle rongyok összegyűjtve. A tűzhely körül fa- és kerés szén-törmelék mindenféle piszokkal vegyesen.

Egy széken mosóteknő, kopott sárga-fehér ruhaneműekkel telegyömöszölve.

— Lakást keresek, — mondom zavartan a kitoppanó asszonynak. Kopott, régi peccsétékkel telehintett ruhája nedves a mosóteknő ráfröccsögő vizétől.

mondja az asszony. Hol az egyiket, hol a másikat hívják be katonának.

Hirtelen valami szégyenérzet fog el: az jut eszembe, hogy én most a nyomort kérdezzgettem legszomorubb titkai felől.

— Hát nincs lakás? — kérdezem zavartan.

Alig bírok elköszönni zavaromban.

Azután bujva, sietve távozom.

Budapesten nincs üres lakás... *sv. j.*